

AARHUS UNIVERSITET

Facilitering af videnprocesser

ESB-netværkets årlige temakonference 2016

Odense, tirsdag d. 19. april 2016 kl. 10.20-14.00

Ib Ravn, Ph.D., lektor

DPU/Aarhus Universitet, Campus Emdrup

ravn@edu.au.dk og www.edu.au.dk/fv

1. Dagens formål og program

Mit formål: Inspirere jer til at facilitere større møder med jeres interesser mere engagerende

- 10.30 **At facilitere oplægsbaserede møder** (oplæg med fordøjelse)
- 11.10 Pause
- 11.20 **Videndelende småprocesser** (oplæg med trioarbejde)
- 12.00 Frokost
- 13.00 Tilrettelægge jeres **næste møde** (parvist + en præsentation)
- 13.45 Opsamling på i dag
- 14.00 Slut på Ib Ravn/pause

2. Det store møde for ens interessenter

Man vil gerne...

1. **Orienter**e sine folk
2. Høre deres **reaktioner**
3. Give dem lejlighed til at **videndele**
4. Høre hvad de **nu** tænker

Så man laver...

1. **Oplæg** med Powerpoint
2. **Spørgsmål og kommentarer** efter oplægget
3. 6-8-personers **grupper**, hvor de diskuterer
4. **Fremlæggelse i plenum** bagefter

3. Oplæg med diskussion

Som det ofte er

1. Lytte længe
2. "Nogen spørgsmål?"
3. Sp. i forelæserens univers
4. Gruppearbejde
5. Plenumfremlæggelse

Ulemper

Passivt. Use it or lose it.

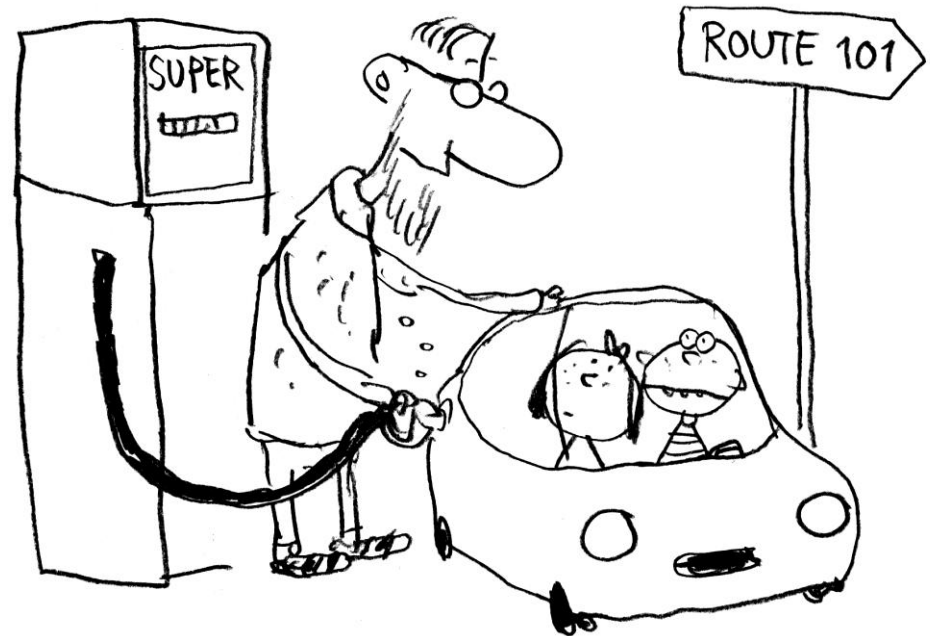
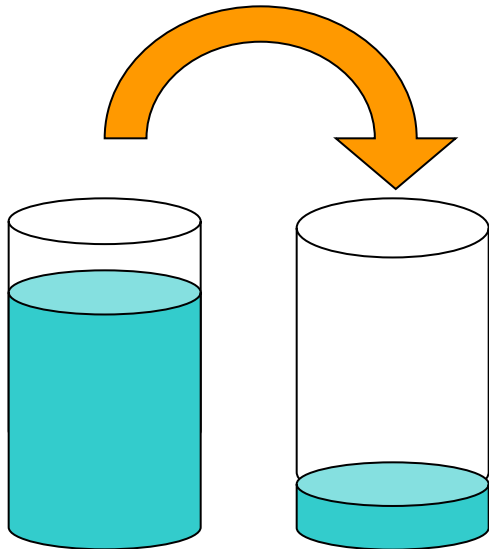
De frygtede 10 sekunders tavshed

"Jeg vil også på!"

Alt for store grupper. Planløs snak domineret af de få meget-talende

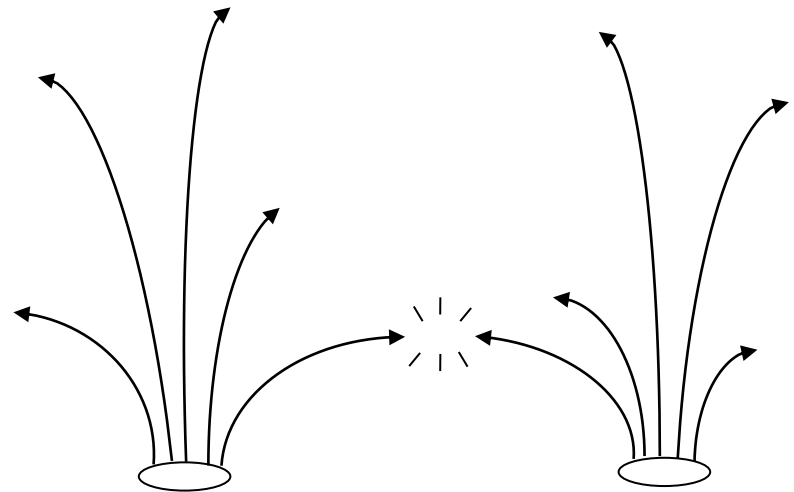
Efter de første 3-4 gr.: dræbende

4. Tankpassermodellen

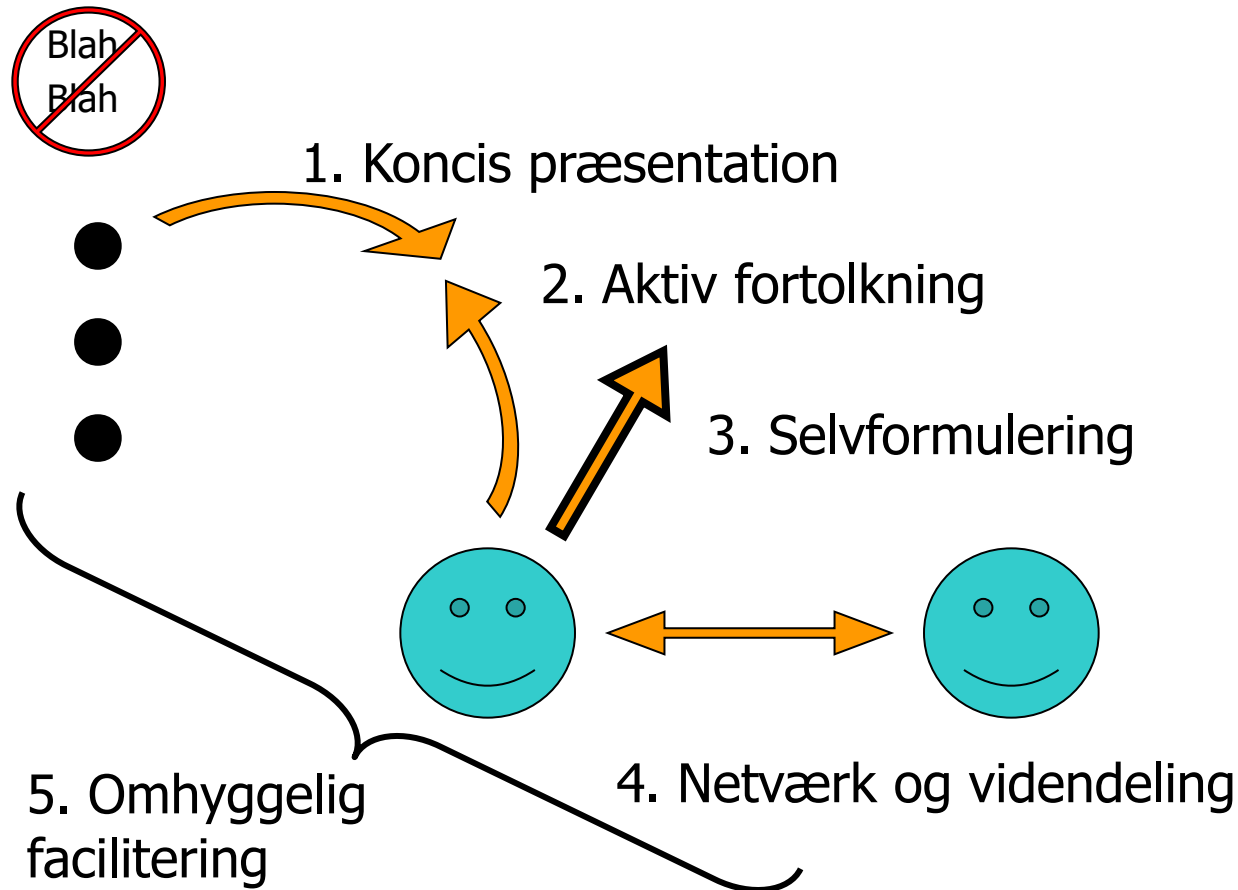

5. Det store møde med gensidig inspiration

1. Mennesker **ikke passive** og tomme
2. Vi har alle **projekter** og ting vi vil
3. Vi vil **lære og blomstre** op
4. Til møder ønsker vi at inspireres sammen med andre: **samblomstring**

6. Fem designprincipper for lærende møder

7. Designprincipperne (til egen læsning)

- 1. Koncis præsentation:** Kort, skarpt, originalt.
- 2. Aktiv fortolkning:** Der skal være processer, der hjælper deltagerne fordøje det hørte aktivt og forbinde det med deres egne erfaringer.
- 3. Selvformulering:** Deltagerne skal have lejlighed til at fortælle om deres egne udfordringer og planer, i grupper på to eller tre.
- 4. Videndeling og netværk:** Deltagerne skal hjælpes til at møde, opdage og bruge hinanden som inspirationskilder og ressourcer.
- 5. Omhyggelig facilitering:** Facilitator skal have autoritet til at skabe en tryk og tillidsfuld stemning, hvor deltagerne har lyst til at deltage i de nye processer.

8. Spørgsmål

1. Hvad vakte **genklang** i oplægget?
2. **Tænk** i tavshed og notér på papir (3 min)
3. **Del** det med sidemand (5 min)
4. Vi **hører** lidt af det i plenum (5-10 min)

9. Teknikker brugt i dag

1. Et **kort oplæg**; eller knæk et længere oplæg midt over
2. **Det konstruktive puf**: "Hvad kunne du bruge i oplægget?"
3. **Tavs refleksion** med notering (2 min)
4. **Summe** med sidemand (5 min)
5. **Tænke først** (1/2 min), før der meldes ind i plenum
6. **Plukke** fra enkelte af summeparrene, ikke referater fra alle
7. Først **høre inspirationer** i plenum – til fælles glæde (2-4 min)
8. Derefter er ordet frit: **spørgsmål** og kommentarer (5-10 min)

10. Andre processer omkring oplæg

9. **Summe flg. gange** skal varieres – med makker til den anden side, bagved eller foran; "Rejs jer og find en fjern kollega, eller én du ikke har talt med i dag" (5-10 min)
10. Tale sammen i **stående trioer** (15 min)
11. **Hilse på** ved start: Hils på de omkringsiddende, evt. rejs jer (5 min)
12. **Kollegaskilsmisse**: "Tag jeres habengut med til frokost, find ny plads bagefter, hils på sidemænd før næste oplæg"
13. **"Hvad tager I med jer?"** til sidst: 2 min tænke, 5 min summe, 3 min plukke.

11. At lave smågrupper med videndeling

1. Max **3-4 personer** pr. gruppe
2. Sørg for de udpeger **tovholder**, der skal sikre at ingen dominerer samtalen.
3. Giv tovholder **opgave** og et simpelt **program** (i hånden eller som Powerpoints)
4. Fx **opgave**: "Del jeres bedste erfaringer med X"
5. Fx **program** (30 min):
  - a. Tænke 1-2 gode erfaringer frem først, tavst (2 min)
  - b. Høre dem i runde, uden kommentarer (7 min)
  - c. Hvad kan vi lære af det? Fri snak (15 min)
  - d. Formulér to læringspointer I vil præsentere i plenum (5 min)

12. Fordøje i smågrupper

1. Vælg **tovholder**, der gør følgende:
2. "Se på PP9-11. Hvilke **2-3 processer**, som du ikke har lavet før, kunne du tænke dig at prøve næste gang du holder et større møde?"
3. Alle **tænker** tavst frem og noterer dem (2-3 min)
4. Høre dem i **runde** – hvor man også kan nævne sine tvivl eller spørgsmål og få hjælp fra de andre. **Tovholder styrer** med blid hånd, så alle når at komme på før frokost (ca. 10 min)
5. **Ingen konklusion** – I slutter blot kl. 12 (vi fortsætter kl. 13)

13. Drejebog, opgave

1. Hvem har et **møde med oplæg** i nærmeste fremtid, der ikke er færdigplanlagt?
2. Gå sammen **parvis** – evt. er den ene "konsulent"
3. Lav **drejebog** til så meget af arrangementet I kan nå (20-30 min)
4. Start med **oplæg** – og hvad skal deltagerne lave efter dem?
5. Vi **hører** lidt fra et par af drejebøgerne i plenum

14. Vigtige pointer i dag

- **Oplæg** skal være korte og informationspakkede
- De skal **faciliteres med småprocesser** omkring, hvor deltagerne forbinder oplægget med deres egen verden (refleksion, summe, plukke, osv.)
- Eventuelle **grupper** skal være små, 3-4 pers.
- En gruppe skal have en **tovholder**, der sikrer alle kommer på
- Tovholder kan udstyres med et kort **program**.

15. Hvad tager du med dig fra i dag?

1. **Notere** 2-3 ting tavst (3 min)
2. **Dele** med en kollega, du ikke har talt med i dag (3-5 min)
3. Vi **hører** et par ting i plenum (3 min)

16. Litteratur om møder med oplæg

1. Ib Ravn: **Møder der kommer os i møde: Fra passiv lytning til faciliteret involvering**. Kursuslex, 2012.
2. Steen Elsborg og Ib Ravn: **Lærende møder og konferencer i praksis**. People's Press, 2006, 88 s.
3. Om gruppen **Facilitering af videnprocesser** på Aarhus Universitet: www.edu.au.dk/fv: mange tekster og tips. Ditto på vores lager: fac-vid.squarespace.com
4. Adrain Segar: **Conferences that work**. 2. udg., 2013. Fem gratis kapitler her: kortlink.dk/d9bb.
5. Ib Ravn og Steen Elsborg: **Facilitating learning at conferences**. *International Journal of Learning and Change*, 5(1), 84-98, 2011